

Literatura

- Glöckner P. (1995): Fyzickogeografické a geologické poměry okresu Děčín.- PS Vladimíra Štindla, Děčín. [191 pp.]
- Němcová L. (2001): Mechorosty a jejich společenstva na sutích v Českém středohoří a sousedních územích. – Ms., 149 pp. + append. [Kand. dizert. pr.; depon in: Knihovna kat. bot. PřF UK Praha]
- Peksa O., Svoboda D. & Zelinková J. (2004): Lichenologický výzkum v Národním parku České Švýcarsko. Zpráva za rok 2004. – Ms., 11 p. + 18 p. append. [Depon in: Knihovna NP České Švýcarsko, Krásná Lípa]
- Purvis O. W., Coppins B. J., Hawksworth D. L., James P. & Moore D. M. (eds.) (1992): The Lichen Flora of Great Britain and Ireland. – Natural History Museum, London. [710 pp.]
- Vězda A. & Liška J. (1999): Katalog lišejníků České republiky. – Institute of Botany, Průhonice. [283 pp]
- Wagner B. (2006): Lišejníky Holého vrchu. Inventarizační průzkum. – Ms., 11 p. [Depon in: Správa CHKO Labské pískovce, Děčín].
- Wirth V. (1994): 4. Zeigerwerte von Flechten – In: Ellenberg H. (ed.), Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa, p. 215–237, Scripta Geobot. XVIII, 2. verbesserte und erweiterte Auflage.
- Wirth V. (1995): Die Flechten Baden-Württembergs I, II. – Eugen Ulmer, Stuttgart. [1006 pp.]

ZAJÍMAVÉ BRYOFLORESTICKÉ NÁLEZY IX.

Interesting bryofloristic records, IX

Jan K u č e r a (ed.)

Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích, Biologická fakulta, Branišovská 31, CZ–370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@bf.jcu.cz

Nomenklatura a stupeň ohrožení jednotlivých druhů je udáván podle Seznamu a červeného seznamu mechorostů ČR (Kučera J. & Váňa J., Příroda 23: 1–104, 2005). Souřadnice jsou udávány buď jako pravouhlé v systému S-42 nebo jako geografické v systému WGS-84.

Metzgeria violacea EN (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava, Modrava: vrch Medvěd [WGS-84: N49,0078° E013,4179°, kv. 6946d], na stélce *Lobaria pulmonaria*, 1136 m, 26.10.2005 leg. & det. E. Mikulášková, teste J. Váňa, herb. E. Mikulášková 825; na borce *Acer pseudoplatanus*, 1136 m, dtto, Mikulášková 856, spolu s *Normandina pulchella*, *Serpoleskea subtilis*.

Játrovka v současnosti známá pouze ze tří oblastí (Český les, Šumava, Novohradské hory, srov. Bryonora 38: 48–49, 2006). Historické rozšíření viz Duda J., Čas. Slez. Muz., Sér. A., 37: 97–99, 1988.

Scapania paludosa VU (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava, Kvilda: Tetřevská slat', 2 km z Kvildy, centrální část vrchoviště, na zvířecím chodníku v kleči [WGS-84 (přibližně): N49,0259° E013,5497°, kv. 6947c], 1146 m, 30.10.2006 leg. & det. E. Mikulášková, teste J. Váňa, herb. E. Mikulášková 1174.
- Česká rep., Šumava, Strážný: Stráženská slatina, JV okrajová část vrchoviště [WGS-84 (přibližně): N48.888°, E013.737°, kv. 7148a], 14.4.2007 not. J. Košnar & J. Kučera.

Další šumavské lokality této ohrožené játrovky, která se u nás jinak vyskytuje v Krkonoších a Hrubém Jeseníku (cf. Duda, Čas. Slez. Muz., ser. A, 20: 43–46, 1971).

Anomodon rugelii VU (J. Kučera)

- Česká rep., Šumava, České Žleby: okraj lesa a pastviny 470 m ssz. vrcholu Žlebského vrchu [S-42: N5417.07 E3409.58, kv. 7148b], 970 m, bázemi bohatý žulový balvan, 14.4.2007, J. Kučera 12740 (CBFS).

Další šumavská lokalita vzácného druhu v blízkosti známého výskytu na vrchu Stožec.

Barbula commutata **DD** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov: levý břeh Malše 1 km JJV od Skoronic, zřícenina hradu Loužek [M33 E3461.82, N5396.91, kv. 7252d], ca 600 m, dva porosty vzdálené asi 1 m: šikmá, JJZ orientovaná plocha silikátového kamene, na slabé vrstvě humusu obohaceného bázemi, mírně vlhké, stíněné, populace na ploše ca 5 × 8 cm, 11.3.2007 leg. J. Košnar (1191), teste J. Kučera; hlavní (nejvýchodnější) věž zříceniny, báze v orientované stěny, kolmá plocha malty, na slabé vrstvě humusu, polostinné/stinné, mírně vlhké, porost na ploše ca 3 × 2 cm, v blízkosti porostu *Didymodon glaucus*, 11.3.2007 leg. J. Košnar (1192), teste J. Kučera.

Druhá recentní lokalita druhu na našem území po nálezů v jihozápadních Čechách (srov. Bryonora 37: 33).

Bryum gemmiferum **DD** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Hodonín, CHKO Bílé Karpaty: Lučina, západní břeh vodní nádrže Lučina [M33 E3675.59, N5417.21, kv. 7071a], 290-300 m, gemiferní populace na šikmé, JV orientované ploše betonové hráze, blízko vodní hladiny, nestíněné, 29.4.2007 leg. J. Košnar (1252), teste J. Kučera.

Čtvrtá lokalita taxonu z okruhu *Bryum bicolor*. Na našem území byl tento mech objeven teprve v r. 2000 (srov. Bryonora 33: 1–5), v současnosti je znám kromě dvou původních českých z dalších dvou moravských lokalit (Bryonora 35: 33, Bryonora 36: 28), na většině nalezen v blízkosti vody.

Calliargon giganteum **VU** (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava, Kvilda: Jezerní slať, horní část [WGS-84: N49,03017° E013,56255°, kv. 6947c], in spring site, 1094 m, 2.11.2005 leg. I. Bufková, det. E. Mikulášková, teste J. Váňa, herb. E. Mikulášková 981.

Ohrožený druh vyskytující se převážně v nižších polohách na slatiništích. nález na jednom z nejchladnějších míst na Šumavských Pláních je proto poměrně překvapivý.

Campylophyllum sommerfeltii **VU** (J. Kučera)

- Česká rep., Šumava, České Žleby: vrch Spáleníště, jižní svah, 360 m již. vrcholu [S-42: N5416.55 E3411.48, kv. 7148b], 865 m, báze buku v horské bučině, 12.4.2007, J. Kučera 12726 (CBFS).

Na Šumavě dosud přehlížený, ale pravidelně roztoušeně se vyskytující druh horských listnatých lesů, dosud v jihovýchodní části zaznamenaný na svazích Smrčiny, v oblasti Boubína a na Libíně.

Didymodon glaucus **CR** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Český Krumlov, Pořešín: levý břeh Malše, ca 0.5 km VJV od Pořešína, zřícenina hradu Pořešín [M33 E3464.19, N5404.88, kv. 7253a], 520-530 m, dva porosty vzdálené asi 30 m: zbytek menší zdi ve svahu směrem do údolí Malše, kolmá malta spáry zdi, SV orientace, na slabé vrstvě humusu, slabě až mírně vlhké, stíněné, gemiferní porost na ploše ca 30 cm², 11.3.2007 leg. J. Košnar, herb. CBFS; malá zídka několik metrů J od hlavní věže hradu, dutina zdiva, malta, mírně vlhké, stíněné, slabě nakloněné, z orientované, gemiferní porost samičích rostlin na ploše 3 × 4 cm, 11.3.2007 leg. J. Košnar, herb. CBFS.
- Česká rep., okr. Český Krumlov, Bujanov: levý břeh Malše, ca 1 km JJV od Skoronic, zřícenina hradu Loužek [M33 E3461.82, N5396.91, kv. 7252d], ca 600 m, hlavní (nejvýchodnější) věž zříceniny, malta na bázi v orientované stěny, kolmá spára, mírně vlhké, polostinné/stinné, gemiferní porost samičích rostlin o velikosti ca 13 cm², v blízkosti *Barbula commutata*, 11.3.2006 leg. J. Košnar, herb. CBFS.
- Česká rep., okr. Blansko, CHKO Moravský kras: NPR Vývěry Punkvy, Pustý žleb, SV poblíž křižovatky turistických cest „Pod Palmovkou“, skály ve svahu v podél Salmovy stezky [M33 E3625.24, N5472.84, kv. 6666a], ca 425 m, mělká dutina na bázi vápencové skály, z orientovaná šikmá plocha, polostín, slabě vlhké, gemiferní porost na ploše ca 10 × 3 cm, 10.4.2007 Košnar 1201 (CBFS).

Další nové lokality druhu z jižních Čech a Moravského krasu. Lokalita z Pustého žlebu leží asi 250 m s od další recentní lokality u Čertovy branky (srov. Bryonora 38: 50).

Gyroweisia tenuis **DD** (J. Košnar)

- Česká rep., okr. Mělník, Kralupy n. Vltavou: Lobeč, levobřežní část údolí Vltavy, ca 2.2 km SSZ od nádraží v Kralupech, zeď z podél železnice [M33 E3450.339, N5569.836, kv. 5751b], 140–150 m, kolmá plocha pískovcového balvanu zdi, v expozice, nepatrně vlhké, polostín, gemiferní populace o velikosti ca 5 dm², 13.7.2006 leg. J. Košnar (819, CBFS).

- Česká rep., okr. Svitavy, Zrnětín: údolí pravého přítoku řeky Desná, ca 1 km JJZ od Zrnětína, skály v z orientovaném svaku údolí [M33 E3586.061, N5517.288, kv. 6263a], ca 520 m, šikmá plocha pískovcové skály, obohacené bázemi z nadloží slínovců, ZSZ expozice, mírně vlhké, polostín, gemiferní populace o velikosti několika cm², 2.9.2006 leg. J. Košnar (889, CBFS).

Patrně přehlížený druh, v poslední době zaznamenávaný v pískovcových oblastech. v okolí Kralup jej sbíral již Velenovský (Mechy české, 1897).

Hamatocaulis vernicosus VU (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava, Horská Kvilda: 250 m záp. osady Zhůří – rozcestí stát. silnice a Damalovy cesty [WGS-84: N49,08211° E013,55459°, kv. 6947a], fen wood with birch, 1124 m, 13.8.2006 leg. & det. E. Mikulášková, teste T. Štechová, herb. E. Mikulášková 1141.
- Česká rep., Šumava, Kvilda: staré rameno Vltavy (levý břeh), 1,5 km jz. Kvildy, 230 m sz. cesty k prameni Vltavy [WGS-84: N49,00843° E013,56405°, kv. 6947c], minerotrofní rašeliniště, 1085 m, 19.6.2006 leg. & det. E. Mikulášková, teste T. Štechová, herb. E. Mikulášková 1223.

Výskyt tohoto druhu je v posledních letech intenzivně mapován. Ukazuje se, že na vhodných biotopech, kterých je ovšem v ČR málo, tento druh příležitostně roste (Štechová 2005, Štechová & al. 2007). Tyto lokality jsou jeho výškové maximum v ČR.

Neckera pennata EN (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava, Povydí: Popelný potok [WGS-84: N49,07834° E013,52288°, kv. 6947a], na borce *Fagus sylvatica*, 890 m, 5.4.2005 leg. O. Peksa, det. E. Mikulášková, herb. E. Mikulášková 1035.
- Česká rep., Šumava, Stožec: Stožecká skála [WGS-84 (přibližně): N48,8734° E013,8259°, kv. 7148b], na borce *Acer pseudoplatanus*, ca 920 m, 20.5.2005 leg. & det. E. Mikulášková, herb. E. Mikulášková 876.
- Česká rep., Šumava Mts, Soumarský most: Radvanovický hřbet, suťový svah ve východní části rezervace, na borce *Acer platanoides*, ca 850 m, 16.5.2006 leg. & det. E. Mikulášková, herb. E. Mikulášková 1259.
- Česká rep., Šumava, Želnavá: Černý les (1007 m), jz. suťový svah [WGS-84: N48,83529° E013,9745°, kv. 7149d], na borce *Fagus sylvatica*, 911 m, 29.6.2006 leg. & det. E. Mikulášková, herb. E. Mikulášková 1263.

Další lokality silně ohroženého a vzácného druhu na Šumavě a ověření lokality známé (srov. Bryonora 21:14). Dosud všechny známé recentní výskyty v tomto pohoří ležely na našem území v jihovýchodní části Šumavy, lokalita Popelný potok je první v části západní.

Orthotrichum patens VU (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava, Černá v Pošumaví: levý břeh Lipna, 1,5 km jjz. Bližné, olšina [WGS-84: N48,71115° E014,08705°, kv. 7250d], na borce *Salix caprea*, 737 m, 30.5.2006 leg. & det. E. Mikulášková, teste V. Plášek, herb. E. Mikulášková 1125.

Citlivý epifyt s širší ekologickou amplitudou, který se zřejmě začíná pomalu vracet.

Zygodon dentatus EN (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava, Modrava: bezejmenný vrch (1090m) mezi Smrkovým vrchem (1112 m) a Šáreckou slatí, [WGS-84: N49,02901° E013,4361°, kv. 6946d], na borce *Acer pseudoplatanus*, 1087 m, 28.6.2006 leg. & det. E. Mikulášková, herb. E. Mikulášková 1051, 1110, teste V. Plášek.

Druh byl v minulosti zaznamenán v Novohradských horách, na Plzeňsku a na dvou místech Šumavě (srov. Bryonora 34: 29; Bryonora 36: 33).

Zygodon rupestris EN (E. Mikulášková)

- Česká rep., Šumava Mts, Modrava: vrch Medvěď, severní svah 150 m od vrcholu, záp. cesty [WGS-84: N49,0078° E013,4179°, kv. 6946d], na borce *Acer pseudoplatanus*, 1130 m, 26.10.2005 leg. & det. E. Mikulášková, herb. E. Mikulášková 1041, teste V. Plášek; dtto, 150 m ssv. vrcholu [WGS-84: N49,00837° E013,4207°, kv. 6946d], na borce *Acer pseudoplatanus*, 1133 m, 27.10.2005 leg. & det. E. Mikulášková, herb. E. Mikulášková 1127, teste V. Plášek.
- dtto, bezejmenný vrch (1158m) mezi Přední Mlynářskou slatí a Roklanským potokem („U buku“) [WGS-84: N49,02033° E013,45465°, kv. 6946d], na borce *Acer pseudoplatanus*, 1068 m, 26.6.2006 leg. & det. E. Mikulášková 1118, teste V. Plášek.

- dtto, Smrkový vrch 1 km jv. vrcholu, záp. svah nad Latschensee (1163 m), 130 m j. cesty ke stát. hranici [WGS-84: N49,02455° E013,415° kv. 6946c], na borce *Acer pseudoplatanus*, 1122 m, 3.7.2006 leg. & det. E. Mikulášková 1121, teste V. Plášek.

Druh vzácně se vyskytující v ČR, který se však možná začíná v poslední době znovu šířit (srov. Kučera & al., Bryonora 35: 30), poslední nálezy jsou z Moravskoslezských Beskyd (cf. Plášek, Bryonora 38: 52, 2006) okolí Vlčic (cf. Kučera, Bryonora 37: 35, 2006) a PR Hradišťský vrch (cf. Košnar, Bryonora 37: 35, 2006). Ze Šumavy znám z Jezerní stěny.

Štechová T. (2005): Ekologická studie druhu *Hamatocaulis vernicosus* (*Amblystegiaceae*, *Bryopsida*) a návrh managementu na jeho lokalitách. – Ms., 51 pp. [Faculty of Biological Sciences, University of South Bohemia, České Budějovice, Czech Republic]

Štechová T., Holá E., Štech M. & Mikulášková E. (2007): Recentně známé lokality mechu *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs v západních Čechách a na Šumavě. – Erica, Plzeň [in prep.].